

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

Finansministeren
24. juni 2013

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 111 (Alm. del – §) af 30. november 2012 stillet efter ønske fra Ole Birk Olesen (LA)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse arbejdsudbudseffekten og virkningen på de offentlige finanser ved ændring af lov om sygedagpenge, så der indføres henholdsvis 1, 2 og 3 karensdage ved udbetaling af sygedagpenge?

Svar

Medarbejderkarensdage betyder, at medarbejderen ikke modtager økonomisk kompensation eller løn ved sygdom i de pågældende karensdage. Danmark har kortvarigt haft en karensdag på sygefraværet i perioden 1983-86, mens Sverige har haft karensdage på sygefravær før 1987 og igen siden 1993.

Der er generelt begrænset viden omkring effekterne af at indføre karensdage, men overordnet indebærer det følgende:

1. Umiddelbart reduceres lønudbetalinger og derved øges de private virksomheders indtjening og de offentlige institutioners lønudgifter reduceres også.
2. En indførelse af karensdage kan potentielt påvirke sygefraværet. Denne effekt kan både være positiv og negativ.

Ad 1)

På kort sigt vil en karensdag på sygefraværet sænke erhvervsbelastningen, idet arbejdsgiverne ikke længere skal finansiere starten af sygdomsperioden for den enkelte. Denne konkurrenceevneforbedring vil øge efterspørgslen efter arbejdskraft, beskæftigelsen og derved også midlertidigt forbedre de offentlige finanser. De lavere offentlige lønudbetalinger medfører endvidere, at det offentlige forbrug falder. Forslaget om karensdage skønnes derfor initialt en positiv effekt på de offentlige finanser.

På længere sigt neutraliseres konkurrenceevneforbedringen, idet lønniveauet på nogle års sigt som udgangspunkt vil være bestemt af produktiviteten. Det afspejles i højere årslønninger, så den samlede lønsum i den private og offentlige sektor øges tilsvarende med indkomsttabet ved karensdagen. Karensdagens effekt på erhvervsbelastningen og de offentlige finanser vil derfor være midlertidig, når der ses bort fra eventuel påvirkning af den enkeltes tilbøjelighed til sygemelding.

Ad 2)

En karensdag på sygefraværet kan have permanent virkning på sygdomsmønsteret, men der er kun få studier, der belyser effekterne af dette. Et af de få reelle effektstudier er et svensk studie af Pettersson & Thoursie (2006)¹, som peger på to modsatte virkninger på sygefraværet, hvor det konkluderes, at samlet set øges sygefraværet som af indførelse af en enkelt karensdag.

En karensdag har tendens til at sænke det korte sygefravær på 1-7 dage, idet omkostningerne ved sygemelding reducerer antallet af sygemeldinger. Omvendt forøges det mellemlange sygefravær. Det kan skyldes, at sygemeldte vil være sikre på, at de er helt raske, når de vender tilbage til arbejdsmarkedet for at undgå tilbagefald og derved udgiften ved endnu en karensdag.

Samtidig kan indførelsen af karensdage indebære, at arbejdstagerne i højere grad tager på arbejde, selvom de er syge, og de risikerer derved at forværre sygdommen yderligere og øger risikoen for smitte. Endelig kan resultatet dække over, at nogle tager en ekstra sygedag for at blive kompenseret for karensdagen.

Stigningen i sygefraværet vil på kort sigt medføre, at virksomhedernes personaleomkostninger stiger, idet der skal ansættes flere medarbejdere til samme løn, for at kunne opretholde den efterspurgte produktion. Dette vil reducere den konkurrenceforbedring som virksomhederne får initialt, dog højst sandsynligt uden at dominere den.

Samlet vurderes det med betydelig usikkerhed, at indførelse af en enkelt karensdag vil have ingen eller svag opadgående effekt på sygefraværet lang sigt og således på medføre en risiko for svækkede offentlige finanser.

Øges antallet af karensdage forventes det, at sygefraværet reduceres, hvis antallet af karensdage bliver tilstrækkelig stort. Der eksisterer dog ikke tilstrækkelig viden til at vurdere om 2 eller 3 karensdage er tilstrækkelig til, at medføre en samlet reduktion i sygefraværet og derved en styrkelse af de offentlige finanser på lang sigt.

Med venlig hilsen

Bjarne Corydon

¹ Per Pettersson-Lidbom, Peter Skogman Thoursie: Temporary disability insurance and labor supply: Evidence from a natural experiment.